

Người Đàn Bà Chết Đa Tình

La Morte Amoureuse của Théophile Gautier
Người dịch Hương Dương txd

Phần 1:

Anh bạn ơi, anh hỏi tôi, tôi có đã yêu ai chưa; có, tôi có đã từng yêu. Đúng là một chuyện bất thường và ghê gớm, và mặc dù tôi đã sáu mươi sáu tuổi đầu, tôi vẫn hầu như không dám quậy lên những tro tàn của kỷ niệm đó. Tôi không muốn chối gì với riêng anh, nhưng tôi sẽ không làm cho một hồn người bốt nguôi ngoai bằng cách kể ra câu chuyện này. Đó là những biến cố quái lạ đến độ chính tôi cũng đã không thể tưởng tượng được rằng chúng đã xảy đến cho tôi. Trong suốt hơn ba năm tôi đã là một món đồ chơi trong một màn tưởng tượng quái gở và ma quỷ. Tôi đây, một linh mục tầm thường nơi đồng quê, tôi đã bị đưa đẩy, qua cơn mê mỗi đêm, (mà Chúa ơi, quá đúng là cơn mê!) vào một cuộc sống đầy tội lỗi, một cuộc sống của kẻ trần tục, của Sardanapale^(*). Chỉ một ánh mắt thỏa mãn hướng về một người đàn bà thô mà gần như đã làm mất hồn tôi; nhưng rất may, nhờ ơn Chúa trời và đức thánh chủ, tôi đã đuổi được con ma tinh quái đã ám ảnh tôi. Cuộc sống của tôi đã trở nên rắc rối, các đêm tối của tôi đã không còn như trước. Ban ngày tôi là người cha cố, trong trắng, chuyên lo đọc kinh và làm những công việc thánh thiện; ban đêm tôi vừa nhắm mắt là tôi đã trở thành một vị quan rành biết về đàn bà, chó và ngựa, biết đánh cờ, uống rượu và chửi thề; và khi vừa sáng tinh sương tỉnh dậy thì tôi lại có cảm giác như tôi đã ngủ và đã mê rằng tôi đã là một linh mục. Cuộc sống miên hành đó để lại cho tôi những kỷ niệm cả về vật thể lẫn từ ngữ mà tôi không thể chống chế, mặc dù tôi chưa hề ra khỏi những bức tường của nhà tu nơi tôi đang ở; và khi nghe tôi nói, người ta đã nghĩ rằng tôi là một người đã trải qua mọi chuyện trên đời và trở về với tôn giáo để chấm dứt cuộc đời bên Chúa sau những ngày sống trôi nổi hơn là một chủng sinh tầm thường về già tại một xứ vô danh tiểu tốt nào đó, ở cuối một cánh rừng, xa cách mọi chuyện của thế kỷ này.

Vâng, đúng, tôi đã yêu như chưa ai từng yêu trên cõi đời, yêu bằng một mối tình điên rồ và dữ dội, mãnh liệt tới độ chính tôi cũng ngạc nhiên tại sao trái tim tôi không bị nổ tan tành ra. Ôi! Đêm ơi là đêm! Khiếp khủng ơi là khiếp!

Từ khi còn bé tí tôi đã cảm thấy rằng trời sinh tôi ra để thành linh mục do đó tôi đã đã hướng mọi việc học hành về con đường tu hành và cuộc đời tôi cho tới năm tôi 24 tuổi chỉ là một cuộc tập luyện tu hành lâu dài. Sau khi xong khóa thần học tôi đã qua được tất cả những cấp hạng thấp bên dưới và những bề trên của tôi đã thấy tôi xứng đáng, mặc dù tuổi tôi còn rất trẻ, để cuối cùng được cái văn bằng linh mục đáng kính nể. Ngày tôi được phong chức đã được định vào đúng vào tuần lễ Phục Sinh.

Tôi chưa bao giờ vào đời. Đời đối với tôi là vòng quanh ngôi trường học và tu viện. Tôi lơ mơ biết rằng có một thứ gì gọi tên là đàn bà nhưng tôi chẳng bao giờ nghĩ tới. Tôi quả thật là ngây thơ. Tôi chỉ gặp mẹ tôi, một người đàn bà già và tàn tật một năm có hai lần. Đó là tất cả những mối liên lạc của tôi với thế giới bên ngoài.

Tôi chẳng tiếc gì hết, tôi đã không do dự gì trước khi dấn thân vào cuộc hành trình một khi vào là không thể ra được nữa này; tôi đã thật vui mừng và nóng lòng. Ngay cả một chàng trai trẻ đi cưới vợ cũng không có thể bồn chồn đếm từng giờ như tôi. Tôi đã không ngủ ban đêm, tôi đã nằm mơ rằng tôi đang làm lễ; đối với tôi trên đời không gì đẹp bằng trở thành một ông cha; có cho tôi làm vua hay làm thi sĩ tôi cũng từ chối. Tham vọng của tôi không đi quá nơi đó. Tôi nói như thế để chứng tỏ cho anh thấy rằng chuyện đã xảy đến với tôi không đáng xảy đến với tôi và tôi đã là nạn nhân của một sự quyến rũ không sao giải thích được.

Cái hôm đại lễ đó, tôi đã khoan thai nhẹ nhàng đi đến nhà thờ như thể tôi được nâng lên trên không gian hay tôi được mọc cánh ở hai vai. Tôi cứ tưởng tôi là một thiên thần, tôi ngạc nhiên khi thấy những bộ mặt ủ rũ và có vẻ bận bịu của các đồng bạn bởi vì chúng tôi gồm nhiều người cùng được phong chức một lần. Tôi đã thức

(*) theo truyền thuyết, Sardanapale là một vị vua sống thời thế kỷ thứ 7 trước BC tại nước Assyrie; được người anh phong cho làm thống đốc thành Babylone, ăn chơi trác táng có nhiều vợ, nhưng vì phản lại người anh nên bị anh ruột đem quân bao vây thành babylone. Thấy bị thua, Sardanapale tự tử bằng cách nằm trên giường tự thiêu. Trước khi chết, ông ra lệnh giết hết các bà vợ, các nàng hầu, đàn ngựa của ông và đốt cháy luôn lâu đài của mình.

cả đêm cầu nguyện và tôi có tâm trạng gần như ngây ngất. Vị giám mục là một ông già đáng kính phục, tôi coi như là Đức Thánh Cha có lưng còng xuống tận kiếp sau; tôi thấy bầu trời qua những vòm cung của giáo đường. Anh đã biết những chi tiết của nghi lễ đó: lễ Phức lành, Lễ Ban Thánh Lễ bằng hai cách, Lễ xúc dầu Thánh bàn tay bằng dầu của những người học đạo, và sau cùng là lễ hiến sinh cho Thánh cùng làm với vị giám mục. Tôi không muốn nói nhiều về chuyện này. Ôi, Job đã có lý và đã quá khinh thường khi đã không cẩn thận với đôi mắt của mình. Tôi đã tình cờ ngừng đầu vì trước đó tôi vẫn cúi nghiêng, và tôi thấy trước mắt, ngay gần tới độ tôi có thể sờ tới được, mặc dù trên thực tế nàng ở khá xa, tuốt bên kia lan can, một người đàn bà trẻ đẹp lạ lùng, hiếm thấy có, bận một chiếc váy hoàng hậu huy hoàng. Tôi có cảm giác như tôi đang bị hoa mắt. Tôi như kẻ mù mới mất mới sáng lại. Vị giám mục, lúc ban nãy đang tươi cười, bỗng xiêu mặt xuống, những cây nến mờ đi trên những cây đèn bằng vàng tựa như những ngôi sao lúc buổi sáng ban mai và bóng tối bao phủ khắp thánh đường. Hình bóng người đẹp tuyệt vời nổi bật trên cái nền tối trông như thể một sự hiện thân của thiên thần; nàng như tự chiếu sáng lấy mình, làm sáng cả vùng xung quanh nữa, hơn là được chiếu sáng.

Tôi nhắm mắt, nhất quyết không mở nữa để khỏi bị những vật bên ngoài tác động bởi vì càng ngày tôi càng không còn thể chú tâm và tôi không còn biết được rõ tôi đang làm cái việc gì. Một phút sau tôi lại mở mắt ra, bởi vì qua những sợi lông mí mắt tôi thấy nàng lộng lẫy trong đủ những màu của lăng kính, và, nhìn nàng từ bóng tối, tôi thấy nàng như thấy mặt trời vậy. Ôi sao mà nàng đẹp đến thế! Những họa sĩ nổi danh nhất, khi đi khắp vùng trời để tìm vẻ đẹp lý tưởng và đã mang về trái đất bức chân dung của La Madone, nhưng họ cũng vẫn chưa có được cái đẹp thật sự hoang đường này. Không một câu thơ, không một bức tranh nào có thể diễn tả nổi vẻ đẹp của nàng.

Nàng khá cao, với thân hình và vóc dáng của một nữ thần; tóc nàng một màu vàng nhạt, sè đôi trên đỉnh đầu và tuôn xuống hai bên thái dương như là hai dòng sông vàng lớn; người ta sẽ bảo nàng là một hoàng hậu nếu nàng đội một vương miện trên đầu; trán nàng một màu trắng xanh trong suốt, trải rộng nhẹ nhàng tận hai vòng cung; lông mi mắt nâu nhạt, một vẻ khác thường làm tăng mức độ lạnh lợi và rạn rỡ không thể chịu nổi của đôi ngươi màu xanh lá biển của nàng. Ôi Cặp mắt! Chỉ với một tia chớp là cặp mắt đó đã quyết định cả số phận của một con người; chúng có một cuộc sống, một sự trong sáng, một sức mãnh liệt, một độ âm ưót bóng nhẫy tôi chưa bao giờ thấy trên một con mắt người; từ những con mắt ấy thoát ra những tia tựa như những mũi tên tôi thấy chạy tới đâm thẳng vào tim tôi. Tôi không biết ngọn lửa chói sáng những mũi tên đó từ trên trời hay từ địa ngục nhưng tôi biết chắc nó phải đến từ một trong hai nơi đó. Người đàn bà đó là một thiên thần hay một quỷ sứ, hay có khi là cả hai; chắc chắn nàng không từ hông nàng Eve, người mẹ của mọi người, mà chui ra.

Những chiếc răng của miền Đông đẹp nhất nhấp nháy trong nụ cười hồng của nàng và những nóm đồng tiền nhỏ đào sâu nơi làn da mịn hồng như satin của đôi má để yêu của nàng mỗi lần nàng nhích miệng. Còn cái mũi của nàng, nó thanh nhã và cao thượng, chứng tỏ rằng nàng có nguồn gốc quý tộc. Những hạt mã não lớn vờn trên làn da nhẵn bóng của đôi vai nửa trần của nàng và những hàng hạt trai màu vàng, gần như cùng màu với nước da nơi cổ nàng, chạy dài xuống tới tận ngực. Thỉnh thoảng nàng hát đầu lên xuống như một làn sóng tựa như cử động của một con rắn nước hay một con công đang ưỡn ngực, làm cho toàn lớp rèm thêu đua bao quanh nàng như một lớp lưới bạc rung chuyển nhẹ nhàng. Nàng mặc một chiếc váy nhung óng ánh, những bàn tay quý tộc mềm mại vô cùng của nàng lộ ra khỏi những cánh tay áo dài có gắn những bộ lông chồn và ánh sáng chạy xuyên qua những ngón tay dài mím mím như thể ánh ban mai trong suốt.

Tất cả những tiểu tiết, tôi còn nhớ rõ như thể chúng mới đây và mặc dù tôi đã ở trong một tình trạng rối loạn triệt để nhưng tôi đã không để sót một chuyện gì: một sắc thái nhỏ, một điểm cồn cồn ở góc cằm, một sợi lông tơ hầu như không thấy được nơi khóe mép, sự mượt mà của vàng trán, bóng rung rinh của những sợi lông mi trên vành má, tôi đều thấy hết một cách sáng suốt lạ thường.

Tôi càng ngắm nàng, tôi càng thấy trong lòng tôi mở ra những cánh cửa mà khi trước đó đã khép kín; những lỗ hãm xưa kia bít kín này tung mở ra tứ phía cho phép tôi thấy những khía cạnh tôi chưa bao giờ biết tới; tôi bỗng thấy cuộc đời khác hẳn; tôi như mới sinh ra dưới một phương thức suy nghĩ khác hẳn. Một mối lo âu khiếp khủng dấy vò trái tim tôi; tôi có cảm giác mỗi phút trôi qua vừa là một giây vừa là một thế kỷ. Tuy nhiên buổi lễ vẫn tiến hành và tôi bị lôi cuốn đi tuốt xa khỏi cái thế giới mà những thềm muốn đang nẩy nở cứ tiếp tục kéo tôi vào. Tuy nhiên tôi nói “ừ” trong khi tôi đã muốn nói “không được”, khi cả con người bên trong tôi nổi loạn và chống lại sự hung bạo mà cái lưới đã dành cho tâm hồn tôi: một sức mạnh huyền bí đã buộc tôi thốt ra

những tiếng nói mà tôi không muốn nói. Có lẽ đó đã là điều làm cho bao nhiêu cô gái đi lấy chồng với quyết tâm nhất định không chịu người chồng họ bị ép phải lấy để rồi không một ai thực hiện được quyết tâm đó. Đó có lẽ là điều làm cho bao nhiêu người thủy thủ mới vào học nghề đã đưa tay nắm lấy cánh buồm mặc dù họ đã quyết tâm xé lá buồm ra từng mảnh khi nói lên ước nguyện của họ.

Con người không ai dám gây ra một vụ tai tiếng như thế trước mặt mọi người cũng như không ai dám đi ngược lại sự mong đợi của bao nhiêu là kẻ khác; tất cả những sự mong muốn ấy, tất cả những ánh mắt ấy như thể đè nặng trên anh như là một chiếc áo choàng bằng chì; và lại đã có sẵn những biện pháp kỹ càng, mọi sự đã được tính trước từng ly từng tí, sao cho tình thế không có thể nào lật ngược lại được nữa thành thử ra ý tưởng phải đành đầu hàng gánh nặng của sự việc và chịu thua hoàn toàn mà thôi.

Qua lối nhìn của người đẹp xa lạ kia, tôi thấy vẻ mặt nàng thay đổi theo tiến trình của buổi lễ. Từ âu yếm dịu dàng lúc ban đầu, nó biến thành một vẻ mặt khinh khi, khó chịu, như thể nàng thấy tôi đã không hiểu nàng. Tôi đã gắng làm một sức mạnh đủ bút cả một quả núi, để kêu gào lên rằng tôi không muốn làm một ông cha nhưng không được: lưỡi tôi cứ dính vào hàm ếch, tôi đã không sao có thể diễn tả ý muốn của tôi cho dù bằng một cử chỉ thụ động nhẹ nhất. Tuy vẫn tỉnh táo, tôi đang trong một tình trạng tương tự như đang trong một cơn ác mộng, khi người ta muốn gào lớn lên một tiếng cầu cứu mà không gào được. Dường như nàng biết tôi đang chịu tội và như để trấn an tôi, nàng liếc tôi như để gửi gắm những lời thề thốt đẹp nhất trên đời. Đôi mắt nàng là một bài thơ và mỗi ánh mắt làm thành một bài ca. Nàng nói với tôi:

“Nếu chàng chịu là của em, em sẽ làm cho chàng sung sướng tới độ Chúa trên thiên đàng và những thiên thần cũng sẽ phải ghen tức. Hãy xé bỏ tấm vải liệm tang thương mà chàng sẽ choàng lên người chàng; em là nhan sắc, là tuổi trẻ, em là cuộc sống; hãy đến với em, chúng ta sẽ là tình yêu. Anh Jehovah, anh muốn em tặng anh cái gì để đền bù lại? Cuộc đời của chúng ta sẽ trôi đi nhẹ nhàng như một giấc mơ và nó sẽ mãi mãi chỉ là một nụ hôn.

Hãy đổ bình rượu lễ đó đi là chàng sẽ được giải phóng. Em sẽ đưa chàng tới những hòn đảo chưa một ai đã đặt chân tới; chàng sẽ nằm ngủ trong vòng tay của em, trên một chiếc giường bằng vàng khối và dưới một mái lều bằng bạc; bởi vì em yêu chàng và em muốn bắt được chàng từ tay Chúa trong khi bao nhiêu người có trái tim cao quý đầy lòng yêu thương muốn tới với người mà không được.”

Tôi thấy như thể tôi nghe những lời nói đó với một giọng ngọt ngào vô cùng, bởi vì ánh mắt nàng gần như muốn nói với tôi, và những câu nói do mắt nàng trao gửi đến tôi vang lên tuốt sâu trong trái tim tôi như thể có một cái miệng vô hình nào đó thổi nó vào trong hồn tôi. Tôi như sẵn sàng từ Chúa, vậy mà tim tôi vẫn máy móc thực thi những thủ tục của buổi lễ. Người đẹp lại nhìn tôi lần nữa với vẻ mắt cầu khẩn, tuyệt vọng, tới độ tôi thấy có những lưỡi dao chọc xuyên qua tim tôi, tôi cảm thấy như có nhiều thanh kiếm đâm vào ngực tôi tới độ đau đớn hơn bao giờ hết.

Thế là rồi, tôi đã là linh mục.

Chưa bao giờ một bộ mặt con người lại diễn tả một sự đau lòng sót sa như vậy; người thiếu nữ thấy vị hôn phu ngã xuống chết ngay bên mình, người mẹ thấy chiếc nôi trống không còn đứa con, Ève ngồi nơi thềm cửa thiên đường, kẻ hà tiện bỗng thấy tảng đá nơi cất dấu mỏ của cải của mình, người thi sĩ lỡ để tập viết tay những tuyệt tác của mình lăn rớt vào đồng lửa cháy, cũng không có vẻ mặt hốt hải và đau đớn hơn thế.

Máu đã thoát ra hết khỏi bộ mặt xinh đẹp của nàng và nàng bỗng trở nên trắng bệch; nàng buông xuôi đôi cánh tay như thể gân cốt nàng đã nhả ra và nàng đứng tựa vào một chiếc cột bởi vì đôi chân nàng đã yếu đi và không còn chịu được nữa. Còn tôi, mặt tái mét, mồ hôi chán đổ ra như máu còn hơn Calvaire, tôi chậm chững bước đi hướng về phía cửa thánh đường; tôi hết thở nổi; những vòm cung như thể đè xuống đôi vai tôi và tôi có cảm tưởng tôi chịu nguyên trọng lượng của chiếc mái vòng cung bằng đầu tôi.

Tôi vừa bước qua thềm cửa thì một bàn tay bắt chợt tóm lấy tay tôi; một bàn tay đàn bà! Tôi chưa bao giờ nắm tay đàn bà trong đời. Bàn tay lạnh như da một con rắn và tôi cảm thấy dấu ấn còn lại nóng bỏng như vết sắt nung đỏ. Chính nàng! “Khó thay! Khó thay! Chàng đã làm chi vậy?” nàng thì thầm cho tôi nghe. Thế rồi nàng biến mất trong đám đông.

Vị giám mục già đi ngang qua; ông nhìn tôi với vẻ mặt nghiêm nghị. Tôi làm bộ mặt kỳ cục nhất trên đời; tôi tím mặt; tôi đỏ mặt; tôi bị choáng váng. Một người bạn thương hại tôi, nắm tay tôi dẫn tôi đi, nếu không tôi sẽ không thể tìm ra đường trở về tu viện.

Hương Dương txd
Ngày 17 tháng 8 năm 2017

Xin xem tiếp phần sau.

Bản Tiếng Pháp:

La Morte Amoureuse

Theophile Gautier

...

Vous me demandez, frère, si j'ai aimé ; oui. C'est une histoire singulière et terrible, et, quoique j'aie soixante-six ans, j'ose à peine remuer la cendre de ce souvenir. Je ne veux rien vous refuser, mais je ne ferais pas à une âme moins éprouvée un pareil récit. Ce sont des événements si étranges, que je ne puis croire qu'ils me soient arrivés. J'ai été pendant plus de trois ans le jouet d'une illusion singulière et diabolique. Moi, pauvre prêtre de campagne, j'ai mené en rêve toutes les nuits (Dieu veuille que ce soit un rêve !) une vie de damné, une vie de mondain et de Sardanapale. Un seul regard trop plein de complaisance jeté sur une femme pensa causer la perte de mon âme ; mais enfin, avec l'aide de Dieu et de mon saint patron, je suis parvenu à chasser l'esprit malin qui s'était emparé de moi. Mon existence s'était compliquée d'une existence nocturne entièrement différente. Le jour, j'étais un prêtre du Seigneur, chaste, occupé de la prière et des choses saintes ; la nuit, dès que j'avais fermé les yeux, je devenais un jeune seigneur, fin connaisseur en femmes, en chiens et en chevaux, jouant aux dés, buvant et blasphémant ; et lorsqu'au lever de l'aube je me réveillais, il me semblait au contraire que je m'endormais et que je rêvais que j'étais prêtre. De cette vie somnambulique il m'est resté des souvenirs d'objets et de mots dont je ne puis pas me défendre, et, quoique je ne sois jamais sorti des murs de mon presbytère, on dirait plutôt, à m'entendre, un homme ayant usé de tout et revenu du monde, qui est entré en religion et qui veut finir dans le sein de Dieu des jours trop agités, qu'un humble séminariste qui a vieilli dans une cure ignorée, au fond d'un bois et sans aucun rapport avec les choses du siècle.

Oui, j'ai aimé comme personne au monde n'a aimé, d'un amour insensé et furieux, si violent que je suis étonné qu'il n'ait pas fait éclater mon cœur. Ah ! quelles nuits ! quelles nuits !

Dès ma plus tendre enfance, je m'étais senti vocation pour l'état de prêtre ; aussi toutes mes études furent-elles dirigées dans ce sens- là, et ma vie, jusqu'à vingt-quatre ans, ne fut-elle qu'un long noviciat. Ma théologie achevée, je passai successivement par tous les petits ordres, et mes supérieurs me jugèrent digne, malgré ma grande jeunesse, de franchir le dernier et redoutable degré. Le jour de mon ordination fut fixé à la semaine de Pâques.

Je n'étais jamais allé dans le monde ; le monde, c'était pour moi l'enclos du collège et du séminaire. Je savais vaguement qu'il y avait quelque chose que l'on appelait femme, mais je n'y arrêtais pas ma pensée ; j'étais d'une innocence parfaite. Je ne voyais ma mère vieille et infirme que deux fois l'an. C'étaient là toutes mes relations avec le dehors. Je ne regrettais rien, je n'éprouvais pas la moindre hésitation devant cet engagement irrévocable ; j'étais plein de joie et d'impatience. Jamais jeune fiancé n'a compté les heures avec une ardeur plus fiévreuse ; je n'en dormais pas, je rêvais que je disais la messe ; être prêtre, je ne voyais rien de plus beau au monde : j'aurais refusé d'être roi ou poète. Mon ambition ne concevait pas au-delà. Ce que je dis là est pour vous montrer combien ce qui m'est arrivé ne devait pas m'arriver, et de quelle fascination inexplicable j'ai été la victime.

Le grand jour venu, je marchai à l'église d'un pas si léger, qu'il me semblait que je fusse soutenu en l'air ou que j'eusse des ailes aux épaules. Je me croyais un ange, et je m'étonnais de la physionomie sombre et préoccupée de mes compagnons ; car nous étions plusieurs. J'avais passé la nuit en prières, et j'étais dans un état qui touchait presque à l'extase. L'évêque, vieillard vénérable, me paraissait Dieu le Père penché sur son éternité, et je voyais le ciel à travers les voûtes du temple.

Vous savez les détails de cette cérémonie : la bénédiction, la communion sous les deux espèces, l'onction de la paume des mains avec l'huile des catéchumènes, et enfin le saint sacrifice offert de concert avec l'évêque. Je ne m'appesantirai pas sur cela. Oh ! que Job a raison, et que celui-là est imprudent qui ne conclut pas un pacte avec ses yeux ! Je levai par hasard ma tête, que j'avais jusque-là tenue inclinée, et j'aperçus devant moi, si près que j'aurais pu la toucher, quoique

en réalité elle fût à une assez grande distance et de l'autre côté de la balustrade, une jeune femme d'une beauté rare et vêtue avec une magnificence royale. Ce fut comme si des écailles me tombaient des prunelles. J'éprouvai la sensation d'un aveugle qui recouvrerait subitement la vue. L'évêque, si rayonnant tout à l'heure, s'éteignit tout à coup, les cierges pâlirent sur leurs chandeliers d'or comme les étoiles au matin, et il se fit par toute l'église une complète obscurité. La charmante créature se détachait sur ce fond d'ombre comme une révélation angélique ; elle semblait éclairée d'elle-même et donner le jour plutôt que le recevoir.

Je baissai la paupière, bien résolu à ne plus la relever pour me soustraire à l'influence des objets extérieurs ; car la distraction m'envahissait de plus en plus, et je savais à peine ce que je faisais. Une minute après, je rouvris les yeux, car à travers mes cils je la voyais étincelante des couleurs du prisme, et dans une pénombre pourprée comme lorsqu'on regarde le soleil. Oh ! comme elle était belle ! Les plus grands peintres, lorsque, poursuivant dans le ciel la beauté idéale, ils ont rapporté sur la terre le divin portrait de la Madone, n'approchent même pas de cette fabuleuse réalité. Ni les vers du poète ni la palette du peintre n'en peuvent donner une idée. Elle était assez grande, avec une taille et un port de déesse ; ses cheveux, d'un blond doux, se séparaient sur le haut de sa tête et coulaient sur ses tempes comme deux fleuves d'or ; on aurait dit une reine avec son diadème ; son front, d'une blancheur bleuâtre et transparente, s'étendait large et serein sur les arcs de deux cils presque bruns, singularité qui ajoutait encore à l'effet de prunelles vert de mer d'une vivacité et d'un éclat insoutenables.

Quels yeux ! avec un éclair ils décidaient de la destinée d'un homme ; ils avaient une vie, une limpidité, une ardeur, une humidité brillante que je n'ai jamais vues à un œil humain ; il s'en échappait des rayons pareils à des flèches et que je voyais distinctement aboutir à mon cœur. Je ne sais si la flamme qui les illuminait venait du ciel ou de l'enfer, mais à coup sûr elle venait de l'un ou de l'autre. Cette femme était un ange ou un démon, et peut-être tous les deux ; elle ne sortait certainement pas du flanc d'Ève, la mère commune. Des dents du plus bel orient scintillaient dans son rouge sourire, et de petites fossettes se creusaient à chaque inflexion de sa bouche dans le satin rose de ses adorables joues. Pour son nez, il était d'une finesse et d'une fierté toute royale, et décelait la plus noble origine. Des luisants d'agate jouaient sur la peau unie et lustrée de ses épaules à demi découvertes, et des rangs de grosses perles blondes, d'un ton presque semblable à son cou, lui descendaient sur la poitrine. De temps en temps elle redressait sa tête avec un mouvement onduleux de couleuvre ou de paon qui se rengorge, et imprimait un léger frisson à la haute fraise brodée à jour qui l'entourait comme un treillis d'argent. Elle portait une robe de velours nacarat, et de ses larges manches doublées d'hermine sortaient des mains patriciennes d'une délicatesse infinie, aux doigts longs et potelés, et d'une si idéale transparence qu'ils laissaient passer le jour comme ceux de l'Aurore.

Tous ces détails me sont encore aussi présents que s'ils dataient d'hier, et, quoique je fusse dans un trouble extrême, rien ne m'échappait : la plus légère nuance, le petit point noir au coin du menton, l'imperceptible duvet aux commissures des lèvres, le velouté du front, l'ombre tremblante des cils sur les joues, je saisisais tout avec une lucidité étonnante.

À mesure que je la regardais, je sentais s'ouvrir dans moi des portes qui jusqu'alors avaient été fermées ; des soupiraux obstrués se débouchaient dans tous les sens et laissaient entrevoir des perspectives inconnues ; la vie m'apparaissait sous un aspect tout autre ; je venais de naître à un nouvel ordre d'idées. Une angoisse effroyable me tenaillait le cœur ; chaque minute qui s'écoulait me semblait une seconde et un siècle. La cérémonie avançait cependant, et j'étais emporté bien loin du monde dont mes désirs naissants assiégeaient furieusement l'entrée. Je dis oui cependant, lorsque je voulais dire non, lorsque tout en moi se révoltait et protestait contre la violence que ma langue faisait à mon âme : une force occulte m'arrachait malgré moi les mots du gosier. C'est là peut-être ce qui fait que tant de jeunes filles marchent à l'autel avec la ferme résolution de refuser d'une manière éclatante l'époux qu'on leur impose, et que pas une seule n'exécute son projet. C'est là sans doute ce qui fait que tant de pauvres novices prennent le voile, quoique bien décidées à le déchirer en pièces au moment de prononcer leurs vœux.

On n'ose causer un tel scandale devant tout le monde ni tromper l'attente de tant de personnes ; toutes ces volontés, tous ces regards semblent peser sur vous comme une chape de plomb ; et puis les mesures sont si bien prises, tout est si bien réglé à l'avance, d'une façon si évidemment irrévocable, que la pensée cède au poids de la chose et s'affaisse complètement. Le regard de la belle inconnue changeait d'expression selon le progrès de la cérémonie. De tendre et caressant qu'il était d'abord, il prit un air de dédain et de mécontentement comme de ne pas avoir été compris. Je fis un effort suffisant pour arracher une montagne, pour m'écrier que je ne voulais pas être prêtre ; mais je ne pus en venir à bout ; ma langue resta clouée à mon palais, et il me fut impossible de traduire ma volonté par le plus léger mouvement négatif. J'étais, tout éveillé, dans un état pareil à celui du cauchemar, où l'on veut crier un mot dont votre vie dépend, sans en pouvoir venir à bout. Elle parut sensible au martyre que j'éprouvais, et, comme pour m'encourager, elle me lança une œillade pleine de divines promesses. Ses yeux étaient un poème dont chaque regard formait un chant. Elle me disait :

« Si tu veux être à moi, je te ferai plus heureux que Dieu lui-même dans son paradis ; les anges te jalouseront. Déchire ce funèbre linceul où tu vas t'envelopper ; je suis la beauté, je suis la jeunesse, je suis la vie ; viens à moi, nous serons

l'amour. Que pourrait t'offrir Jéhovah pour compensation ? Notre existence coulera comme un rêve et ne sera qu'un baiser éternel.

« Répands le vin de ce calice, et tu es libre. Je t'emmènerai vers les îles inconnues ; tu dormiras sur mon sein, dans un lit d'or massif et sous un pavillon d'argent ; car je t'aime et je veux te prendre à ton Dieu, devant qui tant de nobles cœurs répandent des flots d'amour qui n'arrivent pas jusqu'à lui. »

Il me semblait entendre ces paroles sur un rythme d'une douceur infinie, car son regard avait presque de la sonorité, et les phrases que ses yeux m'envoyaient retentissaient au fond de mon cœur comme si une bouche invisible les eût soufflées dans mon âme. Je me sentais prêt à renoncer à Dieu, et cependant mon cœur accomplissait machinalement les formalités de la cérémonie. La belle me jeta un second coup d'œil si suppliant, si désespéré, que des lames acérées me traversèrent le cœur, que je me sentis plus de glaives dans la poitrine que la mère de douleurs.

C'en était fait, j'étais prêtre.

Jamais physionomie humaine ne peignit une angoisse aussi poignante ; la jeune fille qui voit tomber son fiancé mort subitement à côté d'elle, la mère auprès du berceau vide de son enfant, Ève assise sur le seuil de la porte du paradis, l'avare qui trouve une pierre à la place de son trésor, le poète qui a laissé rouler dans le feu le manuscrit unique de son plus bel ouvrage, n'ont point un air plus atterré et plus inconsolable.

Le sang abandonna complètement sa charmante figure, et elle devint d'une blancheur de marbre ; ses beaux bras tombèrent le long de son corps, comme si les muscles en avaient été dénoués, et elle s'appuya contre un pilier, car ses jambes fléchissaient et se dérobaient sous elle. Pour moi, livide, le front inondé d'une sueur plus sanglante que celle du Calvaire, je me dirigeai en chancelant vers la porte de l'église ; j'étouffais ; les voûtes s'aplatissaient sur mes épaules, et il me semblait que ma tête soutenait seule tout le poids de la coupole.

Comme j'allais franchir le seuil, une main s'empara brusquement de la mienne ; une main de femme ! Je n'en avais jamais touché. Elle était froide comme la peau d'un serpent, et l'empreinte m'en resta brûlante comme la marque d'un fer rouge. C'était elle. « Malheureux ! malheureux ! qu'as-tu fait ? » me dit-elle à voix basse ; puis elle disparut dans la foule.

Le vieil évêque passa ; il me regarda d'un air sévère. Je faisais la plus étrange contenance du monde ; je pâlisais, je rougissais, j'avais des éblouissements. Un de mes camarades eut pitié de moi, il me prit et m'emmena ; j'aurais été incapable de retrouver tout seul le chemin du séminaire.